

СТАН ТА ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ПОГІРШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ПРИРОДНИХ ВОД УКРАЇНИ

*Тіщенко В. В.
здобувач вищої освіти СВО «Бакалавр»
навчально-наукового інституту економіки,
управління, права та інформаційних технологій,*

*Науковий керівник – Вороніна В. Л.,
кандидат економічних наук, доцент*

Екологічний стан поверхневих водних об'єктів і якість води в них є основними факторами санітарного та епідемічного благополуччя населення. Проблема забезпечення належного екологічного стану водно-ресурсного потенціалу залишається актуальною для всіх регіонів України.

Дослідженню різних проблемних питань управління екологічним станом водних ресурсів присвятили праці В. Поліщук, М. Паламарчук, О. Ревера, Г. Бачинський, Я. Мариняк, О. Мережко, Р. Хімко та інші. Незважаючи на досить широкий спектр зарубіжних та вітчизняних досліджень даної проблеми, вони вимагають комплексного системного узагальнення з урахуванням іноземного досвіду провідних держав світу, впровадження інноваційних методик та технологій.

За результатами узагальнення даних державного обліку водокористування у поверхневі водні об'єкти у 2018 р. скинуто 5 412 млн. м³ стічних вод. Разом із стічними водами у поверхневі водні джерела потрапляє близько 3000 тис. т водорозчинних солей, сульфатів, хлоридів, нітритів, нітратів, азоту амонійного [4].

До основних забруднювачів води належать хімічні, нафтопереробні й целюлозно-паперові комбінати, великі тваринницькі комплекси, гірничорудна промисловість. Серед забруднювачів води особливе місце посідають синтетичні миючі засоби. Ці речовини надзвичайно стійкі, зберігаються у воді роками. Досить довгий період була і залишається сьогодні високою частка забруднених стічних вод у загальному водовідведенні, яка у 2018 р. становила 14,5 %.

Сучасний екологічний стан річок України детально описаний в роботі [1]: «добрий» екологічний стан має лише одна мала річка українського Полісся;

«задовільний» мають басейни 6 середніх річок (10 %);

«поганий» – 25 (40 %);

«дуже поганий» – 19 (31 %);

«катастрофічний» стан відмічено в 11 річкових басейнах (18 % усіх досліджених).

Таким чином, 88 % малих та середніх річкових басейнів України мають екологічний стан, який класифікується як «поганий», «дуже поганий» та «катастрофічний» [3, 4].

Внаслідок хронічного недофінансування в Україні критично

погіршується стан водопровідних мереж. За даними Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, сумарна протяжність водопровідних мереж (без Донецької та Луганської областей) у 2016 р. становила 101 тис. км, в т. ч. ветхих та аварійних – 36 тис. км або 35,3%; протягом року було замінено 729,1 км мереж, або лише 2% від потреби. З урахуванням названих областей ці показники склали: всього – 113 419,0 км, в т.ч. ветхих та аварійних – 44 112,0 км, або 38,9%; замінено 804,5 км, або близько 1,8% від потреби [5].

Хронічна збитковість українських підприємств ВВП стала правилом з моменту здобуття Україною незалежності, а фактична відсутність регулярного фінансування інвестиційних потреб галузі державою зумовила знос інфраструктурних об'єктів, низьку якість послуг водопостачання та величезні втрати води в мережах. Так, зокрема в 2016 р. у Чернівецькій області витрати та втрати води становили 60,4% до піднятої, у Житомирській – 49%.

Основними причинами погіршення екологічного стану природних вод є: забруднення їх зворотними водами промислових підприємств та комунальних господарств, поверхневим стоком з урбанізованих територій, промислових об'єктів, транспортних шляхів та сільськогосподарських угідь; недотримання норм щодо водоохоронних зон, великої розораності водозборів, антропогенної дії в межах заплав, трансформації та каналізування русла, створення меліоративних систем [6].

Список використаних джерел

1. Гребінь В. В. Методики гідрографічного та водогосподарського районування території України відповідно до вимог Водної рамкової директиви Європейського Союзу / В. В. Гребінь, В. Б. Мокін, В. К. Хільчевський та ін. К. : Інтерпрес, 2013. 55 с.

2. Водна стратегія України на період до 2025 року (наукові основи) / за ред. М. І. Ромащенко, М. А. Хвесика, Ю. О. Михайлова. К., 2015. 46 с.

3. Кулинич Я. І. Оцінка екологічної ємності природних водойм в умовах надмірного антропогенного навантаження. Pure water. Fundamental, applied and industrial aspects: Proceeding of the V International Scientific and Technical Conference (Kyiv, 26–27 October 2017). К.: 2017, р. 147–148.

4. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/>

6. Сташук В. А. Наукові засади раціонального використання водних ресурсів України за басейновим принципом : монографія / В. А. Сташук, В. Б. Мокін, В. В. Гребінь та ін. Херсон, 2014. 320 с.